

Aan het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Via www.internetconsultatie.nl

Datum	Bijlage(n)
16 juli 2024	-
Contactpersoon	Doorkiesnummer
Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink (Valente)	06 21 70 35 81
Onderwerp	Ons kenmerk
Internetconsultatie Besluit vervanging abonnementstarief Wmo 2015	VA24-034

Reactie

Met veel belangstelling hebben Valente en de Nederlandse ggz kennisgenomen van de consultatie betreffende het 'Besluit vervanging abonnementstarief Wmo 2015'. Ondanks dat we het om diverse redenen spijtig vinden dat het abonnementstarief wordt losgelaten, waarderen we dat in dit besluit wordt geprobeerd om ook de belangen van de cliënt mee te wegen:

- Door met de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage te streven naar meer beschikbaarheid voor de kwetsbare groepen;
- Door mogelijk te maken dat er geen eigen bijdrage betaald hoeft te worden op het moment dat er "buiten de cliënt om" omstandigheden zijn waardoor er een kalendermaand lang geen Wmo-diensten worden geleverd, te weten bij een ziekenhuisopname en als de zorgaanbieder niet in staat is geweest de afgesproken dienst te leveren.

Wij vragen ons echter af of cliënten in voldoende mate beschermd worden door dit besluit. De inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage kan met de ingewikkelde structuur leiden tot uitsluiting en zorgmijding. Daarnaast verwachten we dat de maatschappelijke kosten, zeker voor de meer complexe doelgroep, verder toenemen.

Wij zien de nodige bezwaren, zowel in het gekozen beleid als in de uitvoering ervan. Daarom maken wij graag gebruik van de mogelijkheid om op het besluit te reageren met de volgende aandachtspunten:

1. Geen differentiatie naar hoeveelheid zorg

De inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage wordt niet gekoppeld aan het aantal in te zetten uren Wmo ondersteuning. Dit betekent dat het voor de hoogte van de eigen bijdrage niet uitmaakt of iemand 1 uur, 4 uur of 8 uur per week begeleiding ontvangt. Een cliënt kan vervolgens de kosten per uur berekenen. Uitgaande van het prijspeil in 2024 is de maximaal te betalen eigen bijdrage € 298,- per maand. Dat komt

neer op €74,50 per uur bij 1 uur begeleiding per week en €9,30 per uur bij 8 uur per week. Naast dat dit niet rechtvaardig aanvoelt, zou dit invloed kunnen hebben op de beschikbaarheid van personeel die nu juist met dit besluit wordt voorzien: er zal geprobeerd worden zoveel mogelijk uren toegewezen te krijgen.

2. Pauze van eigen bijdrage na 1 kalendermaand

Eenzelfde onrechtvaardigheid kan worden ervaren op het moment dat de zorgaanbieder niet het afgesproken aantal uren kan leveren maar wel net genoeg om niet in aanmerking te komen voor een pauze van de eigen bijdrage. Door personeelstekort kan het voorkomen dat er 3 weken geen begeleiding geboden wordt bij ziekte of uitval van personeel. Er is dan nog geen sprake van een gehele kalendermaand waardoor de eigen bijdrage wel blijft doorlopen. Een cliënt accepteert dit bij een bedrag van € 20,60 eerder dan bij een bedrag van € 298,-. Wij voorzien grote discussies tussen cliënten en zorgaanbieders die de relatie, die nu juist zo belangrijk is, niet ten goede komen. Voorkomen moet worden dat er wordt gekozen voor cliënten die een hogere eigen bijdrage betalen op het moment dat de aanbieder niet voldoende zorg kan leveren. Ook mag het niet zo zijn dat een cliënt straks een Wmo-dienst weigert in plaats van dat hij een gedeelte van de afgesproken Wmo-dienst ontvangt.

Ten aanzien van de uitvoerbaarheid zien we dat deze pauze administratief een grote belasting is. We vragen ons af of dat verdedigbaar is in een sector waar het terugdringen van de administratieve druk zo hoog in het vaandel staat?

De pauze is ingevoerd om te voorkomen dat een eigen bijdrage verschuldigd is terwijl er geen Wmo-dienst geleverd wordt. Deze geldt alleen als er een kalendermaand geen Wmo-dienst ingezet kon worden door een zorgverblijf elders zoals een ziekenhuis of als de zorgaanbieder geen Wmo-dienst heeft geleverd in een kalendermaand. Door alleen deze 2 omstandigheden te beschouwen, betekent dit voor de administratie dat bijgehouden moet worden van welke omstandigheid sprake is als er een maand geen Wmo-dienst is geleverd. Dit zou ervoor pleiten om in elke omstandigheid waarin in een kalendermaand geen Wmo-dienst heeft plaatsgevonden geen eigen bijdrage te heffen. Daarnaast is het meestal niet bekend hoe lang iemand elders zal verblijven, de lengte van de pauze kan dan pas achteraf worden bepaald. Dit betekent dan terugbetaling met terugwerkende kracht of verrekening met een volgende kalendermaand met opnieuw meer administratieve handelingen.

Het afwegen van de belangen van de cliënt bij deze pauze mogelijkheid en de belangen van zorgaanbieders bij minder administratie is een dilemma. Wij pleiten ervoor dat er een werkwijze wordt bedacht waarbij de cliënt én niet hoeft te betalen als er geen zorg geleverd wordt én het administratief weinig extra lasten oplevert.

3. Peiljaar t-2 en peiljaarverlegging

In de nota van toelichting staat dat voor de vaststelling van de ivb het inkomen en vermogen van twee kalenderjaren geleden wordt gebruikt. De cliënt kan zelf een verzoek doen bij het CAK om het peiljaar te verleggen naar het lopende jaar als de cliënt minder inkomen of vermogen heeft dan 2 jaar geleden. We vragen aandacht voor de mogelijkheid voor de cliënt om uit te gaan van een ander peiljaar als de inkomsten

aanzienlijk anders zijn geworden. Het gaat dan om actief meedenken en wijzen op de mogelijkheid voor de cliënt.

4. Eigen bijdrage Wmo cliënten in (vrouwen)opvang en beschermd wonen

In het voorgenomen besluit staat dat de systematiek rondom de eigen bijdragen voor beschermd wonen en opvang – behoudens de vereenvoudiging van het vaststellen van eigen bijdragen voor cliënten die voor het eerst inkomen hebben en een aantal technische aanpassingen – met dit besluit ongemoeid is gelaten.

Uit onderzoek van o.m. de Nationale Ombudsman weten we dat het systeem van eigen bijdragen in de vrouwenopvang (Wmo2015) moeilijk te begrijpen is voor cliënten, soms tot schulden leidt en veel uitvoeringslasten kent. Begin 2024 bracht de VNG opnieuw een handreiking uit¹ om gemeenten en vrouwenopvangorganisaties te ondersteunen bij de uitvoering van de eigen bijdragen. Voor eigen bijdragen in de maatschappelijke opvang (Wmo2015) bestaat geen handreiking. Zowel bij cliënten als uitvoerende aanbieders bestaan veel vragen over vaststelling, heffing en inning van eigen bijdragen voor opvang bij dakloosheid.

Voor beschermd wonen (Wmo2015) geldt dat steeds vaker varianten van deze maatwerkvoorziening worden toegekend: de client woont dan in de eigen (huur)woning en ontvangt intensieve ondersteuning aan huis. Wat dit betekent voor de eigen bijdrage die cliënten betalen is nog niet in kaart gebracht landelijk. In hoeverre het afschaffen van het abonnementstarief in de Wmo2015 hierop invloed heeft, is bij ons niet bekend.

Gezien de financieel precaire positie van cliënten in opvang en beschermd wonen (zoals recent onderzoek in Apeldoorn laat zien²) vinden wij het noodzakelijk dat de rijksoverheid een uitvoeringstoets laat doen waarbij de risico's en financiële gevolgen voor cliënten in opvang en beschermd wonen en de uitvoeringslasten van aanbieders bij het afschaffen van het abonnementstarief Wmo2015 inzichtelijk worden gemaakt.

5. Snel duidelijkheid over inrichting systemen

We vinden het positief dat verrekening van de eigen bijdrage (behalve voor beschermd wonen) met de cliënt binnen 3 maanden moet plaatsvinden. Wel willen we ervoor pleiten dat systemen en processen er dan op ingericht moeten zijn. Pas als helemaal duidelijk is hoe de regelgeving eruit gaat zien kunnen systemen en processen daarop worden ingericht. Dit kost tijd en inspanning. Als per 2026 de inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage ingaat is het noodzakelijk dat per oktober aanstaande alles duidelijk is.

Met vriendelijke groet,

¹ Zie: https://vng.nl/sites/default/files/2024-04/vrouwen_uit_de_knel_20240312.pdf

² Zie: <https://www.valente.nl/nieuws/pilot-riwis-en-nibud-rapport-scheiden-van-wonen-en-zorg-in-apeldoorn-voor-meeste-ggz-clienten-passend/>

Mede namens de Nederlandse ggz,

E.E. Wiegman - a. Neppelen Scheppe

Esmé Wiegman, directeur

Vereniging Valente